

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze**

Zielona Góra, dnia 7 września 2011 r.

**Pani
Elżbieta Polak
Marszałek Województwa Lubuskiego**

LZG-4101-07-01/2011, P/11/106

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze przeprowadziła w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze zwanym dalej „Urzędem”, kontrolę wdrażania działań z zakresu gospodarowania rolniczymi zasobami wodnymi, finansowanymi przy udziale środków Unii Europejskiej², w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (działanie 125 „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa” - schemat II „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi” – dalej GRZW). Kontrolą objęto działalność Urzędów okresie od 1 stycznia 2004 r. do 30 czerwca 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 29 lipca 2011 roku, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Marszałek niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Urzędu w kontrolowanym zakresie, mimo stwierdzonych uchybień, które nie miały jednak istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich - Dz. U. Nr 64, poz. 427, ze zm. - delegował część zadań instytucji zarządzającej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 samorządom województw, w tym dotyczących działania 125 Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa - schemat II Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi. ARiMR, jako agencja płatnicza Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 na podstawie art. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej - Dz. U. UE L 209 z 11.08.2005, s.1, delegowała również część swoich zadań samorządom województw, w tym dotyczących ww. działania. W ramach SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006, w tym w zakresie działania 2.5 Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi, samorządy województw pełniły funkcję instytucji wdrażającej.

1. NIK ocenia pozytywnie zapewnienie warunków należytego wykonywania przez Urząd obowiązków w zakresie wdrażania działania GRZW. Zarząd Województwa Lubuskiego uchwałą Nr 69/424/2007 z dnia 30 października 2007 r. utworzył Departament Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich („Departament PROW”), do którego zadań należało m.in. przygotowanie i wdrażanie GRZW. W Departamencie tym, ustalono podział zadań i kompetencji na wszystkich poziomach struktury organizacyjnej, a wykonywanie zadań powierzono osobom posiadającym odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie. Pracownicy zostali przeszkoleni w zakresie przestrzegania procedur dotyczących obsługi wniosku o przyznanie pomocy oraz wniosku o płatność. Zapewniono również bieżące szkolenia ukierunkowane na zagadnienia występujące na danym stanowisku pracy.

Ustalenia kontroli NIK wykazały, że Urząd wykorzystał doświadczenia nabyte podczas wdrażania działania 2.5 „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi” w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego - Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006 (zwanego dalej SPO Restrukturyzacja). Większość z zatrudnionych pracowników w Departamencie PROW uczestniczyła w realizacji tego działania, a tzw. „trenerzy” przeprowadzali szkolenia pozostałych pracowników. W ramach przedmiotowego działania zrealizowano 10 zadań związanych z odbudową i modernizacją urządzeń melioracji podstawowych, na które wykorzystano z funduszy UE kwotę 39.256,3 tys. zł, co stanowiło 97,8% limitu przyznanych środków unijnych.

2. W latach 2009-2011 (do 30 czerwca), ogłoszono dwa nabory wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania GRZW, tj. jesienią 2009 r. i 2010 r. Ogłoszenie pierwszego naboru wniosków miało miejsce po upływie ponad roku od wejścia w życie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 czerwca 2008 r.³, zwanego dalej rozporządzeniem GRZW, z powodu braku procedur wdrażania działania GRZW (otrzymano je w kwietniu 2009 r.) oraz rozstrzygnięcia kwalifikowalności podatku VAT, które nastąpiło pod koniec sierpnia 2009 r. Opóźnione ogłoszenie pierwszego naboru wniosków skutkowało późniejszym przystąpieniem do realizacji zadań oraz koniecznością aktualizacji dokumentacji, na co poniesiono dodatkowe wydatki w kwocie 107,0 tys. zł. Beneficjent pomocy – Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (LZMiUW) złożył w Urzędzie 13 wniosków (8 w pierwszym naborze i 5 w drugim naborze) obejmujących 13 zadań

³ Dz. U. Nr 122, poz. 791 ze zm. Rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi.”

inwestycyjnych o wartości kosztorysowej 103.809,9 tys. zł, w tym 78.948 tys. zł z UE, co stanowiło 50% limitu środków unijnych przyznanych dla województwa lubuskiego. Limit ten został określony rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie podziału środków PROW 2007-2013⁴ i wynosił 36.077,6 tys. euro (158.164,0 tys. zł). Z informacji LZMiUW wynika, że stan przygotowania dokumentacji technicznych na dalsze zadania inwestycyjne umożliwi pełne wykorzystanie przyznanego limitu środków na realizację zadań w ramach działania GRZW.

Urząd ocenił pozytywnie wszystkie wnioski o przyznanie pomocy w zakresie spełniania obowiązujących kryteriów formalnych, w związku z czym Marszałek Województwa Lubuskiego wydał decyzje o przyznaniu pomocy (w formie refundacji części kosztów), na łączną kwotę 103.068,3 tys. zł, w tym 77.301,2 tys. zł ze środków UE. Pomoc w całości dotyczyła realizacji zadań z zakresu urządzeń melioracji wodnych podstawowych.

Do dnia 30.06.2011 r. LZMiUW złożył do Urzędu 11 wniosków o płatność na łączną kwotę 3.502,1 tys. zł, które dotyczyły 8 realizowanych zadań z pierwszego naboru, z zakończonym co najmniej jednym etapem. Zrealizowane płatności ze środków UE dotyczyły 8 wniosków i wyniosły 476,5 tys. zł. Marszałek Województwa Lubuskiego w żadnym przypadku nie wydał decyzji w sprawie odmowy wypłaty środków z tytułu pomocy, bądź jej zmniejszenia.

3. Przebieg procesów przyjmowania i rejestrowania oraz rozpatrywania przez Urząd wniosków o przyznanie pomocy w ramach GRZW zbadano na podstawie szczegółowej kontroli wszystkich 13 zadań inwestycyjnych, a w przypadku płatności, na podstawie 11 otrzymanych wniosków o płatność na realizację 8 projektów z pierwszego naboru.

Ustalenia kontroli NIK wykazały, że Urząd wywiązywał się z obowiązku ogłaszania naboru wniosków w celu wyłonienia projektów do finansowania, stosowane były obowiązujące procedury dotyczące weryfikacji i sprawdzania oraz przeprowadzania kontroli administracyjnej na etapie rejestrowania wniosków oraz ich oceny, a także zgodnie z procedurami realizowano zadania z zakresu monitorowania i sprawozdawczości. Prowadzono również nadzór i kontrolę nad realizacją zadań realizowanych przez LZMiUW oraz weryfikację kosztów kwalifikowalnych związanych z wykonawstwem robót budowlanych.

⁴ Dz. U. Nr 48, poz. 388, ze zm.

Stwierdzone jednak, że postępowanie Urzędu nie było w pełni zgodne z procedurami przyjętymi do stosowania przez Zarząd Województwa Lubuskiego oraz z przepisami cyt. rozporządzenia GRZW, a mianowicie:

- Nie weryfikowano kwalifikowalności kosztów ogólnych związanych z przygotowaniem dokumentacji technicznej inwestycji, które zgodnie z § 4 ust. 2 w związku z § 5 ust. 1 rozporządzenia GRZW winny być ponoszone na dostawy i usługi nabyte w trybie przepisów o zamówieniach publicznych, mimo że koszt niektórych opracowań był wyższy niż 14 tys. euro. Zaznaczyć jednak należy, że kontrola przeprowadzona przez NIK w LZMiUW wykazała przestrzeganie przepisów o zamówieniach publicznych również przy realizacji dostaw i usług w ramach GRZW;
- W pięciu przypadkach niedotrzymano terminu rozpatrzenia wniosków o płatność, gdyż zlecenia płatności wystawione zostały po upływie 4 miesięcy od dnia wpływu wniosku o płatność, podczas gdy przepis § 15 rozporządzenia GRZW stanowi, że wypłaty środków finansowych dokonuje się nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku. Ponadto w 3 przypadkach nie zawiadomiono beneficjenta o niezłażwieniu sprawy w terminie oraz nie wskazano przyczyny i nowego terminu złażwienia, stosownie do wymogu art. 36 § 1 Kpa;
- Nierozpatrzone do dnia zakończenia kontroli jednego wniosku o płatność z dnia 28.02.2011 r. na kwotę 750,5 tys. zł. Działania w tym zakresie ograniczono do powiadomienia beneficjenta pismem z dnia 28.04.2011 r. o nowym terminie złażwienia sprawy, tj. do 28.06.2011 r. ze względu na jej złożoność oraz do wystosowania pisma z dnia 26.07.2011 r., że złożony wniosek wymaga uzupełnienia.

Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu PROW, przyczynami niedotrzymania terminów złażwienia wniosków o płatność i niestosowania przepisów Kpa były: weryfikacja dużej liczby wniosków o przyznanie pomocy w wielu innych działaniach, np. wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (małe projekty oraz odnowa i rozwój wsi) oraz wydawanie stosownych decyzji i zmian do decyzji, a także niedopatrzenie Kierownika Wydziału Autoryzacji Płatności i Pomocy Technicznej związane z organizacją pracy. Brak weryfikacji postępowań o udzielenie zamówień publicznych dotyczących kosztów ogólnych, bezpośrednio związanych z przygotowaniem i realizacją operacji, np. kosztorysów, projektów architektonicznych lub budowlanych, usług geodezyjno-kartograficznych, Dyrektor Departamentu PROW tłumaczył tym, że nie było to kwestionowane przez audyt przeprowadzony przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Weryfikację kosztów ogólnych ponoszonych przez beneficjenta, zaliczonych do kosztów kwalifikowalnych.
2. Terminowe rozpatrywanie wniosków o płatność oraz przestrzeganie wymogów w tym zakresie określonych w Kpa.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Marszałek, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Otrzymują:

1. adresat
2. aa